

Tekijänoikeuslain muuttaminen

HE 43/2022 vp &
HE 313/2022 vp

LiV 18.1.2022

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Professorien lausunnot: *25 h § radio- ja televisiolähetysten edelleen lähettäminen (1/2)*

- **Tuori:**
  - Oikeustilan selventämiseksi olisi tärkeää, että tekijänoikeuslakiin tai sen perusteluihin otettaisiin yksiselitteiset alkuperäisen ja edelleen lähettämisen määritelmät.
  - 25 i § (siirtovelvoitteen alaisten ohjelmistojen edelleen lähettäminen) liittyy 25 h §:ään.
    - Siirtovelvoitteen alaisten ohjelmistojen jakelu ei ole edelleen lähettämistä, vaikka tästä lähtökohdasta asiaa säännellään 25 i §:ssä.
- **Weckström:**
  - Sananmuodossa näkyvä tärkein muutos on se, että sääntelyn tulee olla neutraalia edelleen lähettämisessä käytettyyn tekniikkaan nähden.
  - 25 h §:n muutokset vaikuttavat parantavan tekijänoikeudella suojatun aineiston saatavuutta ja hintakilpailua sisämarkkinoilla.
- **Mäenpää**:
  - Soveltamisen ennakoitavuuden varmistamiseksi olisi mahdollista täsmentää edelleen lähettämisen määritelmää sisältöneutraalilla tavalla.
  - Laajemmat sisällölliset muutokset edellyttäisivät valmistelua valtioneuvostossa.

Professorien lausunnot: *25 h § radio- ja televisiolähetysten edelleen lähettäminen (2/2)*

- **Mylly:**
- HE 43/2022 vp vaikuttaisi perustuvan käsitteelliseen epäselvyyteen edelleen lähettämisen suhteesta yleisölle välittämistä koskevaan yksinoikeuteen
  - Unionin oikeuskäytännön mukaisesti edelleen välittäminen yleisölle toteutuu ainoastaan siinä tapauksessa, että kyseessä on uusi yleisö
  - kyse ei ole uudesta yleisöstä kun oikeudenhaltijat luovuttavat oikeudet lähettäjäyritykselle tietoisena siitä, että lähettäjäyrityksen lähetysten vastaanottajina voivat olla kaikki yhden valtion alueella olevat henkilöt, vaikka yleisölle välittäminen tapahtuisi useammalla eri jakelutavalla (AKM, C-138/16)
- Rajanveto alkuperäisen ja edelleen lähettämisen välillä jää aiempaa epäselvemmäksi ja sääntelyä tulisi täsmentää näiltä osin.
- Esityksessä torjutaan lisäksi yksilöllinen sopiminen ohjelmaoikeuksista, joka on kyseenalaista elinkeinonharjoittamisen vapauden ja omaisuudensuojan näkökulmasta.
- **Ojanen:**
  - Ei ole olennaista huomauttamista esityksessä lakiehdotuksen 25 h §:stä todettuun.

LVM:n vastaus: *25 h § (1/2)*

- LVM yhtyy professorien Tuori, Mylly ja Mäenpää huomioon siitä, että edelleen lähettämisen määritelmän täsmentäminen parantaisi sääntelyn ennakoitavuutta ja selkeyttäisi oikeustilaa.
- LVM yhtyy Tuorin näkemykseen siitä, että siirtovelvoitteen alaisten ohjelmistojen jakelu ei ole automaattisesti edelleen lähettämistä, mutta huomioi seuraavaa:
  - 25 i §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa on selvennetty, että lähettäjäyritys voi hankkia Suomen alueelle kaikille jakeluteille tekijänoikeudet. Kyse ei ole edelleen lähettämisestä, jos lähettäjäyrityksen toimeksiannosta ohjelmistot siirretään koteihin verkkopalvelun tarjoajan toimesta. (HE 305/2014 vp, s. 11).
  - Siten siirtovelvoitteen alaisten ohjelmistojen jakelu, samoin kuin vapaasti vastaanotettavien kotimaisten kanavien jakelu kaapeliverkossa, on alkuperäisä lähettämistä silloin, kun jakelu tapahtuu lähettäjäyrityksen toimesta tai valvonnassa ja vastuulla.
  - LVM toteaa edelleen, että siirtovelvoitteen piiriin kuuluvat ainoastaan Yleisradion julkisen palvelun ohjelmistot, joiden tulee Yle-lain 7 §:n mukaisesti olla jokaisen saatavilla yhtäläisin ehdoin.
    - Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että Ylen tulee hankkia ohjelmistojen tekijänoikeudet kaikille kotitalouksille.

LVM:n vastaus: *25 h § (2/2)*

- LVM yhtyy professori Weckströmin huomioon teknologianeutraaliuden periaatteen toteuttamisen välttämättömyydestä
- LVM yhtyy professori Myllyn lausunnossa esittämiin huomioihin siitä, että edelleen lähettäminen yleisölle edellyttää sitä, että lähetys välitetään uudelle yleisölle.
- Lisäksi LVM yhtyy Myllyn näkemykseen siitä, että kun kaapelioperaattorit osallistuvat vapaasti vastaanotettavien televisiokanavien alkuperäiseen yleisölle välittämiseen lähettäjäyritysten kanssa, on tekijänoikeuksista maksettu lähettäjäyrityksen toimesta asianmukaisesti korvaukset.
- LVM pitää professori Myllyn tavoin suoran sopimisen ensisijaisuutta tärkeänä.

Professorien lausunnot ja LVM vastaus: *siirtovelvoite (TekL 25 i § ja SVPL 227 §)*

- **Professorien lausunnot:**
  - Professorit Tuori ja Mylly nostavat esiin kysymyksen siirtovelvoitteen kohtuullisuudesta.
  - Professorit Ojanen ja Korpisaari viittaavat PeV lausuntoon PeVL 58/2022 vp, jossa todetaan siirtovelvoitesääntelyyn voivan liitttyä perustuslainkin kannalta merkityksellisiä muutostarpeita, ja että sääntelyä tulisi arvioida valtioneuvoston piirissä.
- **LVM:n vastaus:**
  - Siirtovelvoite perustuu EU:n teledirektiiviin. Siirtovelvoitteiden on teledirektiivin mukaan oltava kohtuullisia, oikeasuhtaisia ja merkittävän määrän vastaanottajia tulee käyttää siirtovelvoitteen alaisia jakeluteitä pääasiallisena vastaanottokeinonaan.
  - Siirtovelvoitetta tulee arvioida säännöllisesti vähintään 5 vuoden välein. LVM on arvioinut siirtovelvoitteen ajantasaisuutta edellisen kerran vuonna 2022 kesällä julkaistussa arviomuistiossa.
    - LVM päätyi arviossaan siihen, että televisio-ohjelmistojen siirtovelvoite on edelleen ajankohtainen ja täyttää teledirektiivin edellytykset.

LVM:n vastaus: *siirtovelvoite*

- Tekijänoikeuskorvauksiin liittyvän kuluriskin ja sen kohtuullisuuden osalta todetaan, että 25 i §:n mukainen tekijänoikeuskorvaus siirtovelvoitteen alaisten ohjelmistojen edelleen lähettämisestä on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 64/2014 vp).
  - Vuoden 2014 jälkeen siirtovelvoitteen ala on supistunut 6 televisiokanavasta nykyiseen 3 kanavaan. Siten 25 i § puuttuu nykyisin lievemmin teleyritysten omaisuudensuojaan kuin sen säätämisen aikaan vuonna 2014.
- Siirtovelvoitetta on arvioitu useaan otteeseen perustuslakivaliokunnassa 2000-luvun aikana, jolloin valiokunta on katsonut siirtovelvoitteesta säätämiselle olevan valtiosääntöisesti hyväksyttävät sananvapauden turvaamiseen liittyvät perusteet. Valiokunta on myös todennut velvoitteen olevan omaisuuden käyttörajoitukselta vaadittavan suhteellisuusperiaatteen mukainen.
- Vuonna 2020 54% kotitalouksista vastaanotti lähetykset kaapelitelevisioverkon kautta.
- Kotitaloudella voi olla useita eri television vastaanottotapoja käytössä samanaikaisesti ja televisiota voidaan katsella myös useilla eri laitteilla.
- Televisiosisältöjen vastaanottaminen pelkästään perinteisesti antennin ja kaapelin kautta on kuitenkin yhä yleistä. Televisiosisältöjä vastaanottaa ainoastaan kaapeliverkon kautta noin 40% kotitalouksista.

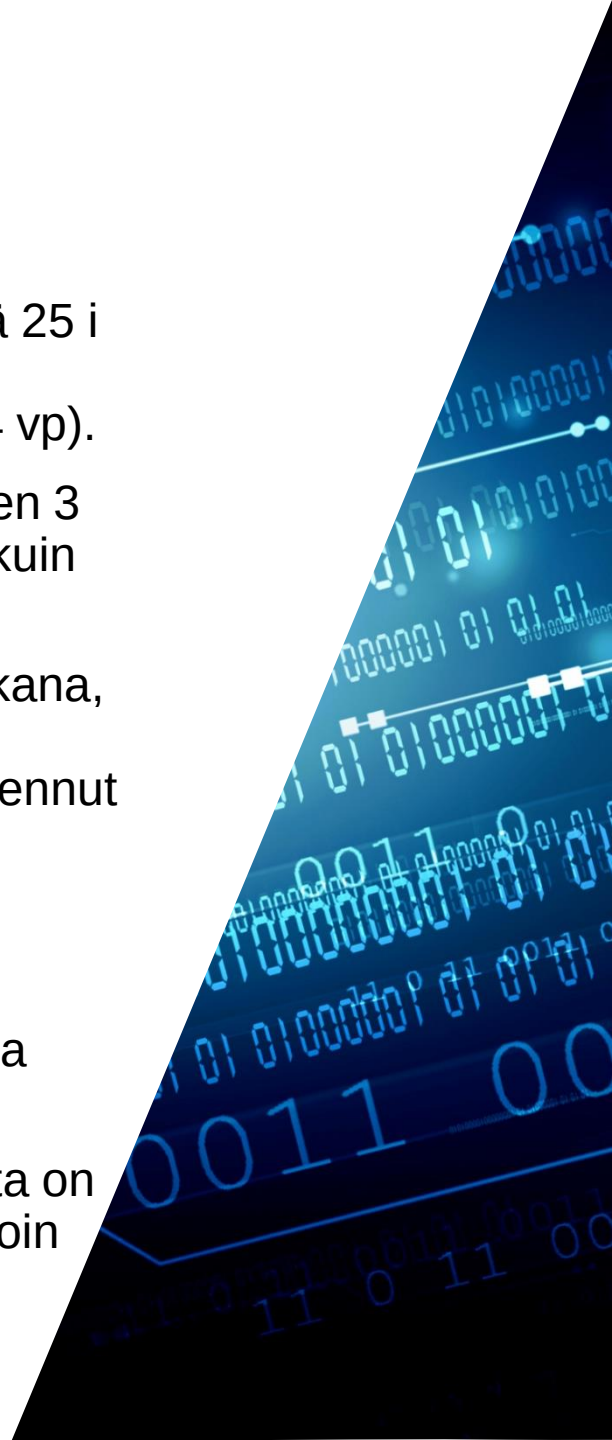

Muut lausunnot: *25 h § radio- ja televisiolähetysten edelleen lähettäminen*

- Useat lausunnonantajat esittävät näkemykseen siitä, että edelleen lähettämistä koskeva 25 h § uhkaa jättää epäselväksi sen, mikä toiminta on edelleen lähettämistä ja katsovat, että määritelmää tulisi tarkentaa (*FiCom, Medialiitto, RadioMedia, Keskuskauppakamari, Kiinteistöliitto, APFI, Yleisradio, Sanoma, MTV, DNA, Elisa, Telia, Tekijänoikeuksien käyttäjien neuvottelukunta sekä Liikenne- ja viestintävirasto*).
- Niin ikään lausunnonantajista *FiCom, Medialiitto, Kauppakamari, APFI, Tekijänoikeuksien käyttäjien neuvottelukunta, DNA, Telia, MTV ja Sanoma* tuovat esiin, että suoran sopimisen ensisijaisuus niissä tilanteissa, joissa suora sopiminen osapuolten välillä on mahdollista, tulisi varmistaa.
- Toisaalta lausunnonantajista *Kopiosto, Teosto sekä Näyttelijäliitto* pitävät verkkolähetysdirektiivin hallituksen esityksen mukaista kansallista täytäntöönpanoa oikeana ja selvänä.

LVM:n vastaus: *muiden lausuntojen huomiot 25 h §:stä (1/2)*

- Suomalaisesta tv-markkinasta on huomattava, että Suomessa vapaasti vastaanotettavien kotimaisten tv-kanavien rooli on merkittävä. Toisaalta on huomattava, että tv-kanavien jakelu tapahtuu lähes poikkeuksetta jakeluverkkoyhtiöiden toimesta.
- Suomessa vapaasti vastaanotettaviin televisiokanaviin liittyvät tekijänoikeudet hankitaan televisioyhtiön toimesta koko Suomen alueelle.
  - Kansalliset ominaispiirteet on huomioitava sääntelyssä.
- Olennaista ei ole jakelussa käytetty tekniikka vaan toiminnan luonne.
  - Ratkaisussa MAO:285/19 markkinaoikeus toteaa, että tekijänoikeuslainsäädännön mukaisesti edelleen lähettämisen tulee kohdistua johonkin alkuperäiseen, yleisön suoraan vastaanotettavaksi tarkoitettuun lähetykseen ja että muiden rinnakkaisten televisiolähetysten olemassaolo tai esimerkiksi niiden ohjelmasisällön samankaltaisuus ei voi vaikuttaa kaapeliverkossa tapahtuvan televisiolähetyksen siirtämisen tekijänoikeudelliseen arviointiin (kappaleet 41-42).

LVM:n vastaus: *muiden lausuntojen huomiot 25 h §:stä (2/2)*

- Yksittäisen kansalaisen näkökulmasta väliä ei ole sillä, mitä jakelutietä pitkin vapaasti vastaanotettavien kanavien vastaanotto tapahtuu.
- Sananvapauden kannalta on olennaista, että kotitalouksilla on jatkossakin pääsy maksuttomaan ja kattavaan televisio-ohjelmistoon jakelutavasta riippumatta.
- Suoran sopimisen ensisijaisuuden osalta LVM toteaa, että suoran sopimisen tulisi olla ensisijainen toimintatapa jatkossakin nykyisenlaisesti.
- Tekijänoikeuslainsäädäntöä arvioitaessa on sananvapauden lisäksi huomioitava myös tekijänoikeuden haltijoiden omaisuudensuoja.
- Jos alkuperäinen lähettäjäyritys on hankkinut tv-kanaviensa sisältöön esitysoikeudet koko Suomen alueelle ja yleisölle, ovat oikeudenhaltijat saaneet jo maksun sisältöjen käytöstä.

Kiitos!

lvm.fi Twitter: @lvmfi

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ